

VERSION 2.0
UTGIVEN 2025

Rollkoll

Vad gör en god man och förvaltare?
En guide för dig som har
eller behöver stöd

VI STÄRKER DEN SOM HJÄLPER!

Varje dag gör tusentals personer i Sverige en insats för någon annan – som god man, förvaltare, kontaktperson, stödperson, biträdande övervakare, besökare på häkte och anstalt eller i något av samhällets andra viktiga lag-reglerade frivilliguppdrag.

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS) har i över 50 år samlat frivilliga som ställer upp för andra och stärkt dem i sina uppdrag. Vi vill skapa bättre förutsättningar och trygghet för alla som hjälper, samtidigt som de som får hjälp ska få en rättssäker och kvalitativ insats.

Läs mer om vårt arbete på www.rfs.se

Jennica Simesgården
Förbundsordförande,
Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare

Rollkoll har tagits fram av RFS inom ramen för ett projekt med stöd från Allmänna arvsfonden. Materialet har som syfte att ge en ökad förståelse för vilket stöd som finns att få genom en god man eller förvaltare. Personen som har en god man eller förvaltare kallas huvudman, vilket därför används genomgående i texten. 2025 uppdaterades materialet för att bättre spegla dagens verklighet och rusta inför morgondagens utmaningar.

I projektet har RFS även tagit fram *Rollkoll – En guide för gode män, förvaltare och andra aktörer – om ansvar, roller och samverkan* som riktar sig till personer som är god man eller förvaltare samt aktörer runt huvudmannen.

ISBN: 978-91-531-5482-2

Illustration: Lottie Hallqvist/Graffoto och Pushing Buttons kommunikation AB

Grafisk form: Pushing Buttons kommunikation AB

Tryck: Åtta45, Stockholm 2025

Försättsblad till Rollkoll utifrån ändringar i föräldrabalken

Det här bladet beskriver några av de ändringar som kan vara bra att känna till efter ändringar i föräldrabalken, vilka har ändrats efter senaste versionen av Rollkoll.

I Rollkoll kan du läsa mer om vilken hjälp du kan få av en god man eller förvaltare. Rollkoll syftar också till att främja en ökad förståelse mellan de olika aktörerna som finns runt personer som får hjälp av en god man eller förvaltare.

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS) har i över 50 år samlat frivilliga som ställer upp för andra och stärkt dem i sina uppdrag. Genom kunskap, gemenskap och påverkansarbete arbetar vi för att du som hjälper ska få bättre förutsättningar och känna dig trygg i din roll.

Det kommer mer information längre fram. Följ gärna våra sociala medier, bli medlem och nyhetsbrevsprenumerant för att hålla dig uppdaterad. Läs mer på www.rfs.se.

Begränsningar av godmanskap utifrån den enskildes behov

Godmanskap ska begränsas utifrån den enskildes behov med beaktande av onödigt ingripande i den enskildes självbestämmande. Ett godmanskap ska upphöra om den enskilde inte längre samtycker.

Information inför ett nytt uppdrag

God man och förvaltare ska ges tydligare information av överförmyndaren om vad som kan förväntas ingå i uppdraget innan någon förordnas. God man och förvaltare får alltså tillgång till tydligare information inför ett uppdrag.

Tydligare uppdragsbegrepp

Från den 1 juli 2026 finns nya omfattningar av uppdrag för att uppdraget ska beskrivas med moderna begrepp, men uppdragen har samma ramar som hittills. Alla beslut som tagits med de äldre omfattningarna (bevaka rättigheter, sörja för person och förvalta egendom) kommer ha kvar de äldre begreppen.

Begrepp från 1 juli 2026

- Ekonomiska angelägenheter
- Personliga angelägenheter

Ekonomiska angelägenheter

Ett uppdrag att ta hand om ekonomiska angelägenheter innebär att:

- förvalta kontanta medel, fondkonton, värdepapper, fast egendom och andra tillgångar
- placera medel och tillgångar tryggt
- hantera inkomster och se till att huvudmannen har pengar till egna inköp från ett separat konto
- betala utgifter
- hålla egendom försäkrad
- tillhandhålla korrekta uppgifter till myndigheter och följa upp myndigheters ersättningar och avgifter
- underteckna avtal för hyra
- köpa och sälja bostad
- bevaka rätt i dödsbo.

(Motsvarar det äldre förvalta egendom samt bevaka rätt inom förvalta egendom)

Personliga angelägenheter

Ett uppdrag att ta hand om personliga angelägenheter innebär att:

- intressebevakning av personliga omständigheter och se till huvudmannens välbefinnande på ett generellt plan
- Tillgång till omsorg och sociala aktiviteter; att se till att huvudmannen har ett lämpligt boende, hemtjänst, kontaktperson med mera
- att se till att huvudmannen får del av sociala insatser
- hjälpa till i kontakter med hälso-och sjukvården och den sociala omsorgen.

(Motsvarar det äldre sörja för person och bevaka rätt inom sörja för person.)

Ingår inte i personliga angelägenheter

Personliga angelägenheter kan aldrig ersätta hemtjänsten, ett boendes eller nära anhörigas personliga omsorg. Uppdraget som god man eller förvaltare omfattar inte att göra inköp, städa, agera chaufför eller liknande sysslor.

Läs mer i Rollkoll

Åtgärder som ibland omfattar både ekonomiska och personliga angelägenheter

Vissa åtgärder kräver ofta att ställföreträdarens uppdrag inkluderar både ekonomiska och personliga angelägenheter för att fullt ut kunna hjälpa huvudmannen. Det gäller exempelvis tillgång till färdtjänst, ingående avtal för telefon, el, tv och tidningar, ansökningar om bidrag, bestrida en faktura med mera.

Löpande information till huvudmannen

En god man eller förvaltare ska regelbundet träffa sin huvudman och löpande informera huvudmannen om vad han eller hon gör i sitt uppdrag, vilket innebär en ökad insyn för huvudmannen. En god man eller förvaltare ska informera huvudman om uppdraget, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Vilja och förmodade vilja

Ställföreträdaren ska se till att den enskildes intressen tas om hand och bevaka den enskildes rätt i dessa angelägenheter. Gode mannen eller förvaltaren ska ta större hänsyn till huvudmannens vilja eller förmodade inställning när uppdraget utförs och ska alltid agera på det sätt som vid en samlad bedömning är bäst för huvudmannen.

Nytta och välbefinnande

Den enskildes medel ska i skälig omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning samt nytta och välbefinnande i övrigt. Medel ska användas även för sådant som han eller hon mår bra av och har glädje av. Även om ställföreträdaren, i de fall det är möjligt och lämpligt, ska se till att den enskilde har ett sparande ska det inte vara ett mål i sig att lägga pengar på hög. I stället ska den enskildes medel kunna användas för till exempel en hobby eller ett intresse. Vad medlen läggs på när det gäller den enskildes välbefinnande ska utgå från hans eller hennes behov och önskemål. Det ska dock vara skäligt utan omdömeslöst slöseri.

Årsberättelse

Årsberättelse och slutberättelse blir en ny redovisningsform. Årsberättelsen måste lämnas in före 1 mars för föregående år och slutberättelse måste lämnas inom en månad från det att uppdraget upphört. I berättelsen ska god man och förvaltare redogöra för hela uppdraget för redogörelseperioden där kontakter med huvudmannen och hur god man eller förvaltare har uppfyllt sina skyldigheter mot huvudmannen. God man eller förvaltaren ska alltså motivera hur huvudmannens vilja har beaktats, hur god man och förvaltaren har beaktat den enskildes bästa och hur god man eller förvaltaren har informerat huvudmannen löpande om uppdraget.

Årsräkning

I årsräkningen ska god man och förvaltare redogöra för egendom som stått under förvaltningen. God man och förvaltaren ska också redogöra för hur mycket som har använts för den enskildes uppehälle eller nytta och välbefinnande i övrigt

Skyldighet att lämna handlingar till överförmyndaren

God man och förvaltare ska lämna överförmyndaren de handlingar och upplysningar om god man och förvaltare verksamhet som överförmyndaren begär.

Entledigande

Vid begäran av byte av god man eller förvaltare, så ska en ny god man eller förvaltare förordnas så snart som möjligt.

Vad ser vi fram emot?

Från 1 januari 2028 införs ett nationellt ställföreträdarregister som kan underlätta för god man och förvaltare att visa behörighet.

Från 1 januari 2028 införs också en obligatorisk introduktionsutbildning för ställföreträdare som ska tillhandhållas av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF).

Innehåll

God man och förvaltare	4
Områden en god man och förvaltare kan hjälpa till inom	5
Krav för att du ska få hjälp av en god man eller förvaltare	6
Skillnaden mellan god man och förvaltare	7
Vad har du som har god man eller förvaltare rätt att göra?	7
Detta ska inte en god man eller förvaltare hjälpa till med	9
Att ansöka om en god man eller förvaltare. Så här går det till.	10
Kostnad för god man eller förvaltare	14
Överförmyndare	14
Frågor och svar kring gode män och förvaltare	15
Avslutning och mer information	17
Ordlista	18

Tack till alla som hjälpt till med att ta fram och granska materialet!

RFS lokalföreningar med medlemmar.

Våra samarbetsorganisationer: Riksförbundet Attention, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) och Schizofreniförbundet. Föreningen Sveriges Överförmyndare. Sveriges Kommuner och Regioner. Överförmyndarförvaltningen i Uppsala och Överförmyndarkansliet i Karlstad. Kansliet vid Länsstyrelsen i Dalarnas län och V-Dala Överförmyndarsamverkan samt gemensamma Överförmyndarnämndens kansli för Åre, Krokom, Ragunda och Östersund.

I DET HÄR MATERIALET kan du bland annat läsa om vilken hjälp du kan få av en god man eller förvaltare. Det beskriver också skillnaderna mellan dessa uppdrag, hur du ansöker om god man och vad det kostar. I slutet finns vanliga frågor och svar samt en ordlista.

God man och förvaltare

I vissa situationer i livet kan du behöva hjälp med din ekonomi, att få dina rättigheter bevakade och se till att livet fungerar bra. Då kan du ansöka om att få hjälp av en god man eller förvaltare hos överförmyndaren i din kommun. En god man eller förvaltare är en person som får ett arvode för att till exempel hjälpa dig med att betala räkningar, ansöka om bidrag eller med att få annan hjälp från samhället. Personen kan hjälpa dig så att boende, omvårdnad, social kontakt, sysselsättning och fritid fungerar så bra som möjligt. En god man eller förvaltare kan bevaka dina behov och uppmärksamma om du behöver stöd samt företräda dig i ditt ställe när du inte kan. Det är ditt behov som styr vad den gode mannen eller förvaltaren ska göra.

Du har möjlighet att önska vem du vill ska vara god man eller förvaltare till dig, men personen måste godkännas av överförmyndaren. Den gode mannen eller förvaltaren ska respektera dig och det som hen får veta om dig i uppdraget. Du kallas för huvudman när du har en god man eller förvaltare.

Områden en god man eller förvaltare kan hjälpa till inom

En god man eller förvaltare kan hjälpa till inom ett, två eller tre olika områden. Dessa tre områden kallas: **förvalta egendom**, **bevaka rätt** och **sörja för person**.

DEL AV GODMANSKAP OCH FÖRVALTARSKAP	EXEMPEL PÅ INNEHÅLL
Förvalta egendom	Hantera din ekonomi, betala räkningar, fördela pengar till dig, placera pengar tryggt för din nytta.
Bevaka rätt	Söka bidrag, ansöka om insatser, skriva på avtal, sälja hus, överklaga beslut, företräda dig vid arvskifte.
Sörja för person	Se till att du har en meningsfull fritid, att boendet är bra, se till att beviljad hjälp från samhället fungerar och följa upp insatser.

Det vanligaste är att få hjälp inom alla tre områdena, men det är också möjligt att få hjälp inom bara ett eller två områden. Ditt hjälpbehov är det som ska styra vilka delar som ska ingå. Du ansvarar då själv för den del som inte ingår i uppdraget. Tanken är att du bara ska behöva få hjälp med sådant som du själv inte klarar av. Texten handlar fortsättningsvis om godmanskap och förvalterskap som består av alla tre delarna.

Krav för att du ska få hjälp av en god man eller förvaltare

God man

För att du ska kunna få stöd av en god man måste du vara över 18 år, ha ett försvagat hållsotillstånd, psykiska svårigheter, sjukdom eller liknande som är orsaken till ditt behov av hjälp. När din hälsa blivit sämre behöver du ha svårigheter att hantera vardagliga saker tillsammans med en sjukdom, skada eller något liknande som påverkar din förmåga att tänka och minnas för att du ska kunna få stöd av en god man. God man är en hjälpinsats som bara beviljas när du inte kan få hjälp av någon annan. Om till exempel en anhörig, boendepersonal, kontaktperson eller personlig assistent kan hjälpa dig så behövs inte en god man. Om du kan skriva en fullmakt till någon eller på annat sätt ta hjälp, kan hjälpinsatsen eller fullmakten prövas i första hand innan du kan få en god man. Du ska bara skriva en fullmakt till någon du litar på. En fullmakt innebär att du ger en annan person i uppdrag att hjälpa dig med vissa saker, exempelvis med att betala räkningar. Du kan skriva en fullmakt om du har förmåga att tala om vad du vill och kan kontrollera så att fullmakten sköts.

Det är alltså först när andra inte kan hjälpa dig som en god man kan bli aktuell. Det är frivilligt för dig om du vill ha hjälp av en god man. Du har möjlighet att tycka till om den som ska bli god man till dig, eller lämna ett eget önskemål. Om du inte själv kan uttrycka din vilja så har dina närstående möjlighet att säga vad de tycker. Domstolen avgör sedan om du kan få en god man eller inte.

Förvaltare

Det är samma grundläggande krav för att få en förvaltare som en god man. Skillnaden beror på ditt hjälpbehov. Du kan också få en god man i delen om stöd att ansöka om samhällsinsatser och förvaltare i delen om att ta hand om dina pengar och andra tillgångar utifrån ditt behov. Du kan bara få en förvaltare om en god man inte är en tillräcklig hjälp för dig.

Domstolen kan besluta att ge dig en förvaltare mot din vilja. För att få en förvaltare måste det till exempel finnas en risk att du inte låter en god man sköta sitt uppdrag, eller att andra lurar av dig pengar. Det måste ha uppstått en situation där du har råkat eller riskerar att råka illa ut, till exempel en risk för att du blir bostadslös.

Skillnaden mellan god man och förvaltare

Uppdragen som god man eller förvaltare är mycket lika. Det som skiljer är att du som har en god man är med och bestämmer vad den gode mannen ska göra. Inför beslut behöver du vara tillfrågad och du ska godkänna beslutet. Små saker som att betala en räkning kan den gode mannen göra utan att fråga dig först. Om du inte kan godkänna olika beslut på grund av svår funktionsnedsättning eller sjukdom ska den gode mannen göra det som är bäst för dig. För att ta reda på din förmodade vilja och vad som är bäst kan till exempel anhöriga eller boendepersonal tillfrågas.

En förvaltare kan ta beslut utan ditt godkännande men vid beslut behöver hänsyn tas till din självständighet genom samråd med dig. Så långt det är möjligt ska förvaltaren ta reda på vad du vill, men förvaltaren bestämmer vad som är bäst att göra utifrån dina behov.

Vad har du som har god man eller förvaltare rätt att göra?

Om du har en god man

Du som har en god man begränsas inte på något sätt i ditt liv. Beslut utgår från dig och med ditt godkännande. Du kan ta ut pengar från banken, skriva avtal och ansöka om hjälp från samhället. För att en god man ska kunna hjälpa dig så bra som möjligt är det viktigt att du håller dig till vad du och din gode man har kommit överens om. Det kan vara att du ska hålla dig till en budget som du och din gode man har gjort. Det kan också vara att du inte ska teckna till exempel mobilavtal utan att prata med god man. Insatsen god man bygger på frivillighet där du och god man samarbetar och hjälper varandra.

Om du har förvaltare

Du som har förvaltare kan inte ingå avtal, ta ut pengar från banken eller skriva under ansökningar. Förvaltaren bestämmer hur mycket av dina pengar som du får använda, om det ingår i uppdraget. Om du har en lön får du oftast själv bestämma över den. Även om du har förvaltare får du fatta beslut i flera frågor som rör dig själv. Exempel på personliga frågor är vilken behandling du vill få inom vården, vilket parti du ska rösta på i allmänna val och om du vill gifta dig samt frågor om umgänge och i allmänhet frågor om boende.

EXEMPEL PÅ HANDLING	KAN JAG SOM HAR GOD MAN GÖRA DETTA?	KAN JAG SOM HAR FÖRVALTARE GÖRA DETTA?
Ta ut pengar	Ja	Nej, bara de pengar som förvaltaren gett dig
Teckna avtal	Ja	Nej
Rösta i allmänna val	Ja	Ja
Gifta mig	Ja	Ja
Söka jobb	Ja	Ja

Detta ska inte en god man eller förvaltare hjälpa till med

Varken en god man eller förvaltare ska hjälpa dig med praktiska sysslor. De ska inte städa, handla eller gå på bio med dig. De ska inte heller skjutsa dig till olika möten. En god man eller förvaltare har ingen rätt att bestämma vad du vill i vårdssituationer, då du i allmänhet bestämmer i frågor om innehållet i vården. Om du inte kan uttrycka din vilja inom vården ska närstående i första hand hjälpa till, men det kan finnas situationer där en god man eller förvaltare godkänner om vård är nödvändig och tillsammans med vårdansvariga inriktar vården. En god man eller förvaltare är en ställföreträdare till dig och kan inte hjälpa dina familjemedlemmar. God man och förvaltare ska verka för att socialtjänsten och sjukvården utför sina respektive uppdrag och att anhöriga engagerar sig.

Om en god man eller förvaltare inte ska hjälpa till, vem kan då göra det?

EXEMPEL PÅ UPPGIFT	VEM HJÄLPER TILL?
Städa, vattna blommor, hänga upp gardiner och liknande uppgifter	Anhörig, boendepersonal, hemtjänst, personlig assistent
Promenera, gå på bio, fika, delta i föreningsverksamhet	Anhörig, kontaktperson, personlig assistent, ledsagare
Boka tid för tandläkare/läkare och andra besök	Anhörig, hemtjänst, boendepersonal, personlig assistent
Påminna om möten, motivera att söka jobb	Anhörig, kontaktperson, personlig assistent, boendestöd
Följa med till tandläkare/läkare och andra möten/aktiviteter	Anhörig, boendepersonal, ledsagare, hemtjänst, personlig assistent
Handla, promenera	Anhörig, boendepersonal, hemtjänst, personlig assistent
Klä på sig, äta, sköta hygien	Anhörig, boendepersonal, hemtjänst, personlig assistent

Att ansöka om en god man eller förvaltare

Så här går det till

1.

Vem kan ansöka om god man eller förvaltare?

- Du själv om du har fyllt 18 år.
- En nära anhörig till dig.
- Överförmyndaren.
- Vem som helst kan anmäla till socialtjänst eller överförmyndare om de tror att en person kan behöva hjälp av en god man eller förvaltare.
- Framtidsfullmaktshavare.

2.

Kan någon hjälpa mig att ansöka?

Ja, till exempel biståndshandläggare inom socialtjänst eller kurator inom psykiatrin kan hjälpa dig att skriva ansökan. Om du har frågor kring ansökan kan du kontakta överförmyndaren i din kommun.

3.

Var ansöker jag?

Ansökan sänds till tingsrätten för din kommun.

4.

Vilka underlag behövs i en ansökan?

- Överförmyndaren och tingsrätten har färdiga mallar att använda som stöd vid ansökan om god man.
- Skriv att du vill ha en god man och att du samtycker till att få en god man. Sedan finns det möjlighet att få hjälp med resten.
- Oftas behövs ett läkarintyg. Har du inte ett sådant intyg kan det kompletteras senare. Läkarna vet vilken blankett det är när du ber dem om hjälp.
- Ett yttrande från biståndshandläggare, kurator eller annan person inom socialtjänsten som kan styrka ditt behov av hjälp.
- Har du önskemål om vem du vill ha som god man eller förvaltare ska du skriva det. För att hen ska kunna bli din gode man måste överförmyndaren kontrollera om personen är lämplig för uppdraget.
- Kontaktuppgifter till dina anhöriga är bra att ha med.
- I samband med din ansökan behöver du även lämna ett personbevis.

5.

Vad ska det stå i ansökan?

Det bör stå:

- Varför du behöver god man.
- Vilket försvagat hälsotillstånd, psykisk svårighet, sjukdom eller liknande du har som gör att du behöver hjälp.
- Vad du vill att den gode mannen ska hjälpa dig med.
- Att det inte finns några andra sätt du kan få hjälp på och ange gärna varför.
- Om du provat andra sätt att lösa ditt problem och varför de inte har lyckats.

6.

Om jag själv inte kan samtycka till att få god man, vad händer då?

Det måste framgå i ett läkarintyg att du inte kan samtycka. I så fall kommer dina anhöriga att få säga vad de tycker.

7.

Vem beslutar om jag ska få en god man eller förvaltare?

- Tingsrätten beslutar om en god man eller förvaltare ska beviljas eller inte.
- Överförmyndaren ska yttra sig om de anser att en god man eller förvaltare behövs eller inte.

8.

Hur lång tid tar det innan jag får en god man eller förvaltare?

Det är svårt att uppskatta hur lång tid det tar att få en god man. Tiden beror på hur snabbt det går att hitta en person som vill bli god man. Det beror också på om din ansökan behöver kompletteras och hur lång tid som tingsrätten behöver för att fatta beslut. Om en ansökan är mycket akut kan det gå fortare. Det går bra att kontakta överförmyndaren för att höra hur lång tid det kan ta.

Kalle ansöker om en god man

Kalle är 22 år och flyttade hemifrån för två år sedan. Han har en psykisk funktionsnedsättning som gör det svårt att hålla reda på alla räkningar som ska betalas. Det har gjort att han har hamnat hos Kronofogden. Med hjälp av en kompis har han försökt att söka bidrag hos Försäkringskassan. De har inte godkänt ansökan eftersom Kalle inte har fyllt i alla papper på rätt sätt. Kalle riskerar snart att bli vräkt från sin lägenhet. Kalle mår dåligt och kontaktar till slut socialtjänsten där han får en tid hos en biståndshandläggare som heter Sofia.

Kalle har ingen kontakt med sin familj och har ingen kompis han vill be om hjälp. Sofia föreslår därför att han ska ansöka om en god man. Sofia skriver ut blanketter från överförmyndarens hemsida. Tillsammans hjälps de åt att fylla i ansökan. De skriver vilken form av funktionsnedsättning Kalle har. Vad det är som Kalle vill ha hjälp med. Hur hans livssituation ser ut i dag. Vilka risker som finns om han inte får hjälp. De skriver också att det inte finns någon annan som kan hjälpa Kalle. Kalle skriver sedan under ansökan.

Sofia hjälper Kalle att kontakta vårdcentralen för att de ska kunna skriva det läkarintyg som måste finnas med i ansökan.

Efter mötet skriver Sofia en utredning som visar vilket hjälpbehov Kalle har.

När Kalle lämnat läkarintyget till Sofia skickar hon ansökan, utredningen och läkarintyget till tingsrätten.

Efter några veckor ringer Sofia till Kalle och berättar att en person som vill bli god man till honom har kontaktat henne för att få träffa Kalle. Hon heter Rana. När de möts berättar Rana att hon har varit god man i flera år till andra personer. Rana berättar om sig själv och vad hon kan hjälpa Kalle med. Kalle får ett bra intryck av henne och skriver på att han vill att Rana ska bli hans gode man.

Ungefär fyra veckor senare ringer Rana till Kalle och berättar att tingsrätten nu har godkänt hans ansökan om god man och att Rana kan börja hjälpa honom. De bestämmer att de ska ses hemma hos Kalle så att de kan börja gå igenom all post som Kalle fått.

Rana kontaktar alla som Kalle är skyldig pengar och ordnar avbetalningsplaner. Hon söker också bidrag till Kalle så att han får in lite mer pengar och kan börja betala av skulderna. Tillsammans gör de en budget.

Eftersom Rana klarade upp allt med Kalles hyresvärd fick Kalle bo kvar. Hans räkningar betalas varje månad och det gör att han idag mår bättre.

Kostnad för god man eller förvaltare

Huvudregeln är att du som har en god man eller förvaltare själv ska betala för hjälpen. Ersättningen kallas för arvode. Det som avgör arvodet beror på hur mycket en god man eller förvaltare hjälper dig med och detta bestämmer överförmyndaren i varje kommun. En vanlig kostnad är cirka 1 000–1 500 kronor per månad, om en god man hjälper dig med alla tre delarna **förvalta egendom**, **bevaka rätt** och **sörja för person**. Kostnaden betalas som en årskostnad vid ett tillfälle.

Kan kommunen betala ut arvodet?

I vissa fall kan du få hjälp av kommunen att betala arvodet. Om du har en årsinkomst under cirka 155 000 kronor eller har en förmögenhet under cirka 117 000 kronor står kommunen för kostnaden.

Kommunen kan också betala en del av arvodet och då kan du behöva betala resten. Beloppen för årsinkomst och förmögenhet gäller från år 2025 och baseras på gällande prisbasbelopp som ändras varje år.

Merkostnadsersättning

Om du själv betalar för god man eller förvaltare kan det ibland vara möjligt att få merkostnadsersättning från Försäkringskassan. Din gode man eller förvaltare kan hjälpa dig att ansöka om merkostnadsersättning. Om ansökan beviljas, betalar Försäkringskassan ut ersättningen till dig i efterskott.

Överförmyndare

Den myndighet som ansvarar för kontrollen av gode mäns och förvaltares uppdrag kallas överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Ofta finns det ett överförmyndarkontor där det finns anställd personal. Överförmyndaren kontrollerar att gode män och förvaltare sköter sina uppdrag. De letar också efter personer som vill vara god man eller förvaltare. Har du frågor om god man eller förvaltare ska du kontakta överförmyndaren i din kommun.

Frågor och svar kring gode män och förvaltare

Hur länge kan jag få hjälp av en god man eller förvaltare?

Du kan få hjälp av en god man så länge det behövs. Det är ditt hjälpbehov som är avgörande. Det kan vara en kortare period eller flera år. Du kan själv ansöka om att godmanskapet/förvaltarskapet ska upphöra. Ansökan om upphörande beslutas av tingsrätten. En förvaltare ska hjälpa dig så länge som du har behov av insatsen. Överförmyndaren ska varje år överväga om ansökan om upphörande skall göras och om du fortsatt ska ha förvaltare. Du kan själv ansöka till tingsrätten om du vill att de ska avgöra om du behöver förvaltare eller inte.

Hur mycket kontakt ska jag och en god man eller förvaltare ha?

Hur mycket kontakt som behövs beror på ditt behov. I början av ett uppdrag ses och hörs ni kanske oftare än vad ni kommer göra när uppdraget pågått några månader. Utgångspunkten kan vara att ni träffas en gång i månaden och däremellan hörs via telefon och mejl vid behov. Sedan får ni anpassa detta så det passar er båda.

Kan en god man eller förvaltare ta ut alla mina pengar från banken?

En god man eller förvaltare som har uppdraget **förvalta egendom** har tillgång till ett av dina konton så att de kan betala dina räkningar. Om du har andra konton så ska dessa vara spärrade för gode mannen/förvaltaren. De måste söka tillstånd hos överförmyndaren för att få ta ut pengar från dessa konton och om du kan ska du också godkänna detta. Både en god man och en förvaltare ska varje år lämna en ekonomisk redovisning till överförmyndaren. Där ska de visa vad de har gjort med dina pengar, så att överförmyndaren kan se att din gode man eller förvaltare har skött sitt uppdrag.

Kan en anhörig vara god man eller förvaltare?

Ja, om de uppfyller kraven som ställs på en god man eller förvaltare. Kraven är att ha goda kunskaper om hur samhället fungerar och att vara lämplig för uppdraget. Det är också viktigt att det inte finns några intressekonflikter mellan dig och den som är god man. Överförmyndaren avgör om en person uppfyller dessa krav.

Vad ska jag tänka på när jag träffar en person som vill bli god man eller förvaltare åt mig?

Om du vill kan du be någon mer som du litar på att vara med på mötet. Det är alltid bra att förbereda frågor. Be personen att berätta lite om sig själv. Fråga vilka kunskaper personen har om att vara god man eller förvaltare. Hur många uppdrag har hen haft, vad jobbar personen med och vilken sorts uppdrag hen har haft förut? Hur tänker personen om uppdraget för dig? Om du vill kan du också berätta lite om dina förväntningar och behov. Det är viktigt att personkemin stämmer så att ni kan ha ett bra samarbete framöver.

Hur kan jag byta en god man eller förvaltare som jag inte är nöjd med?

Bästa sättet att byta en god man eller förvaltare är att prata med personen som har uppdraget. Sedan kontaktar ni tillsammans överförmyndaren för att be dem göra ett byte. Har du klagomål på den som är god man eller förvaltare kan du själv kontakta överförmyndaren. Du kan också be någon annan i din omgivning att hjälpa dig. Överförmyndaren måste sedan utreda det.

Känner min nya gode man eller förvaltare till min sjukdom/funktionsnedsättning?

Om du inte känner den som ska bli din gode man eller förvaltare är det bra om du eller någon du litar på berättar om din funktionsnedsättning/sjukdom vid första mötet. Det är bra att tala om hur din funktionsnedsättning/sjukdom påverkar dig och vilken hjälp du behöver. Din gode man eller förvaltare kanske inte vet allt från början, men kan lära sig.

Vad händer om jag får avslag på min ansökan om god man eller förvaltare?

Det första du kan göra är att överklaga beslutet till hovrätten. Om även de skulle säga nej finns det andra stödinsatser som du kan söka istället. Det kan till exempel vara en kontaktperson, boendestöd eller personligt ombud.

Avslutning och mer information

Vi hoppas att denna text har gett dig en bättre förståelse för vad en god man eller förvaltare kan hjälpa dig med. Om du vill veta mer kan du kontakta överförmyndaren i din kommun eller läsa vidare på www.rfs.se/godmanskap

Vårt vykort hjälper dig att hålla reda på vem som gör vad – du hittar det på rfs.se

Ordlista

Arvode:

De pengar som ska betalas till god man/förvaltare för deras uppdrag.

Arvskifte:

Ett avtal om vem som ska ärva vad efter en person som dött.

Boendestöd:

En person som gör aktiviteter tillsammans med dig, det kan handla vardagssysslor som du har svårt att klara själv såsom städa, uträtta ärenden och kontakta myndigheter.

Bostadsbidrag/Bostadstillägg:

Bidrag som söks hos Försäkringskassan till del av hyran.

Fullmakt:

Ett avtal om att en person får göra saker åt en annan person i vissa situationer, till exempel betala dina räkningar från ditt konto.

Förvaltare:

En förvaltare kan du få om du på grund av ett försvagat hälsotillstånd, psykiska svårigheter, sjukdom eller liknande som är kopplat till ditt behov av hjälp att bevaka din rätt, förvalta din egendom eller sörja för din person. När det inte är tillräckligt med en god man.

Föräldrabalken:

Den del i lagboken där reglerna om god man och förvaltare finns.

God man:

Du kan få en god man om du på grund av ett försvagat hälsotillstånd, psykiska svårigheter, sjukdom eller liknande som är kopplat till ditt behov av hjälp att bevaka din rätt, förvalta din egendom eller sörja för din person.

Hemtjänst:

För att du ska kunna fortsätta att bo hemma även om din hälsa sviktar, så utför hemtjänsten sysslor som städning, sällskap på promenader, matlagning och hjälp med din personliga hygien.

Huvudman:

Du som har god man eller förvaltare.

Kontaktperson:

Kan du med funktionsnedsättning eller sociala svårigheter få om du behöver hjälp med att vidga ditt kontaktnät och vill få stöd i olika aktiviteter och intressen.

Ledsagare:

Kan du med funktionsnedsättning få som behöver hjälp att ta dig till olika platser.

Personbevis:

Ett intyg med dina personuppgifter. Kan beställas hos Skatteverket.

Personlig assistent:

Kan du med funktionsnedsättning få som behöver få hjälp med vardagliga sysslor så som påklädning, att äta och kommunicera.

Psykisk funktionsnedsättning:

En nedsatt förmåga att fungera psykiskt eller intellektuellt. Nedsättningen kan vara medfödd eller uppstå vid sjukdom eller olycka.

Tingsrätt:

Domstol som beslutar om att en person ska ha god man eller förvaltare.

Överförmyndare/överförmyndarnämnd:

Myndighet i kommunen som rekryterar och kontrollerar gode män och förvaltare.

*I Rollkoll – Vad gör en god man och förvaltare?
En guide för dig som har eller behöver stöd, kan
du bland annat läsa om hur du ansöker om god
man eller förvaltare, vilken hjälp du kan få samt
skillnaderna mellan dessa uppdrag. Materialet är
framtaget av Riksförbundet frivilliga samhällsar-
betare (RFS) tillsammans med personer som har,
har haft, eller funderar på att ansöka om god man.*

*"Rollkoll är enkel, överskådlig och informativ. En handbok om ställ-
företrädarskap i miniatyr. Vi tipsar våra ställföreträdare och andra
aktörer runt huvudmannen att läsa Rollkoll. Rollkoll klargör på ett
enkelt sätt för ställföreträdare, huvudman och övriga aktörer vad
som ingår i ett uppdrag."*

– ÖVERFÖRMYNDARENHET

